

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Vredništvo in upravništvo Komenskega (Poljske) ulice št. 12.

† Kardinal dr. Jakob Missia

„Je danes pol ure po polnoči, zadet od srčne kapi, naglo-
ma umrl, previdens svetimi zakramenti“ — se glasi brzojavno
sporočilo, ki je prišlo ponedeljek, dne 24. t. m. na vse zgodaj iz Gorice
v Ljubljano. Prežalostna vest, koga bi ne pretresla?! — Goriška in
ljubljska škofija, vsa Avstrija in središče katoliške cerkve predobro
poznajo rajnega kardinala kot moža nenavadnih lastnosti, bistregu uma,
svetega življenja, kot junaškega boritelja za pravice sv. cerkve, nositelja
najvišjih idealov, vrednega naslednika apostolov. In ni ga več med nami.

Dr. Jakob Missia se je porodil dne 30. julija l. 1838 na Moti v
župniji sv. Križa pri Ljutomeru, obiskal gimnazijo in 1. leto bogoslovja
v Gradcu, bil 6 let gojenec zavoda „Collegium Germanicum“ v Rimu ter ondi
postal doktor bogoslovja. Dne 30. maja l. 1863 je bil posvečen v mašnika.
Vrnivši se iz Rima v domovino služil je kot prefekt v malem semenišču
v Gradcu, dalje kot škofov tajnik in kancelar. L. 1879 je postal stolni
kanonik; 10. novembra 1884 bil posvečen v Gradcu za škofa ter dne
14. decembra 1884 zasedel stolico ljubljanske škofije, kateri se je iz-
kazal pravega pastirja in najskrbnejšega očeta v vsakem oziru. Dne
24. marca 1898 bil je od Nj. svetosti potrjen za nadškofa goriškega,
dne 19. junija l. 1899 izvoljen kardinalom (S. Stephano Rotondo). Nj.
veličanstvo cesar ga je odlikoval z redom železne krone I. vrste in mu
podelil dostojanstvo tajnega svetnika in znano je, kako ga je visoko čislal
presvetli cesar in da je prav na njegovo željo šel v Gorico in postal kardinal.
Radi uljudnosti, milobe in izredne dobrosrčnosti do vsacega, zlasti do reve-
žev, kateri ga bodo težko pogrešali, bil je obče ljubljen in resnično spoštovan.
Po svoji globoki učenosti, bil je kinč škofijstva; zato so se radi do njega
obračali, kadar je bilo v težavnih cerkvenih vprašanjih treba dobrega sveta.

Poslavljajoč se od prevzvišenega našega metropolita izražamo tu
svojo najglobljo hvaležnost za njegova raznovrstna velika dela, zlasti da
nas je učil z besedo in dejanjem iskati pravih krščanskih idealov v vedi
in umetnosti, v službi božji in vsakdanjem življenju.

Svetila mu večna luč!

Sv. Francišek.

Oratorij. Uglasbil p. Hartmann pl. Lan-Hochbrunn reda sv. Franciška.

Vedno sem prišel vesel in navdušen iz opere, kadar sem šel poslušat Wagnerjevega Tannhäuserja. Kako krasno je naslikal genialni Nemec v besedi in godbi revno človeško srce, ki bojuje hud, strašen boj med čutnostjo, mesenim uživanjem in poštenim, krščanskim življenjem! Boginja Venera, simbol čutve, uživajoče ljubezni in Elizabeta, krepostna, pobožna devica, se bojujeta za Tannhäuserja. Ta se je ujel že v mreže zapeljive Venere; a spoznal je, da samo uživanje ne more zadovoljiti človeka, in vrnil se je k Elizabeti, ki ga še vedno ljubi s čisto ljubeznijo. Sedaj se šele zave, kako da se je pregrešil. Ker je ravno sveto leto, sklene iti v Rim z romarji, da zadobi od papeža odpuščanja grehov. Nach Rom! v Rim! ta glasen klic se razlega raz gledališki oder v času, ko ti bije na uho v postranski zbornici in po raznih shodih, po brošurah in časopisih divji klic brezverske, našuntane tolpe: Los von Rom! proč od Rima!

Pojoč svetovno znano romarsko pesem:

„Zu Dir wall' ich, mein Jesu Christ“, v kateri je na prekrasen način izrazeno obupno stanje grešnika, ki zdihuje in se krivi in šibi pod težo grehov, in zaupanje v milost božjo in pomoč Marijino, odidejo romarji v Rim. Elizabeta pa moli med tem časom za Tannhäuserja.

Romarji pridejo nazaj veseli in prepevajo pesem, v kateri razodevajo hvaležnost Bogu, ki jim je odpustil grehe, na veličasten način. Samo Tannhäuserja ni, papež mu je dejal, da za njegove grehe ni odpuščanja (tu se je Wagner pošteno uredil!); a konečno zadobi vendar odpuščanje grehov, ko umrje pri mrtvi Elizabeti, ki je žrtvovala svoje mlado življenje zanj. „Sv. Elizabeta, prosí zame!“ so njegove zadnje besede.

Popolni brezverec Wagner si je izbral iz srednjega veka ljubko svetnico sv. Elizabeto, da je na nji pokazal sveto, nesebično ljubezen. Priznati se mu mora, da se mu je to posrečilo. Cela opera Tannhäuser je prišinjena s katoliškim duhom; le škoda, da ni mož mogel prodreti do pravega pojmovanja in katoliškega naziranja papeštva. Nesmrtni spomenik si je postavil s svojima romarskima pesnima, ki sta pravi glasbeni biser. Spominjam se, da sem bral v „Grazer Volksblattu“ nasvet glasbenega kritika, ki je opozarjal Nemce, kako prikladni bi bili te pesmi bolj izobraženim rimskim romarjem.

Brezvercu Wagnerju se je, kakor sem rekel, posrečila karakteristika sv. Elizabete. In to je veliko. Saj vemo vsi, da nam more umetnik le to dovršeno nuditi, česar je vsa njegova notranjost prešinjena, za kar živi in gori. Seveda mora imeti sposobnost izraziti svoja čutila bodisi s petjem in godbo, bodisi s kistom ali dletom ali peresom. Wagner je bil obdarovan s to sposobnostjo kakor le malokdo. Težava je bila le v tem, da se je on moral zamisliti v življenje svetnice, da je moral z njo moliti in trpeti. A izredni talent njegov je premagal vse težave. On, brezverec, ti predstavi in opisuje z veliko ljubeznijo katoliško svetnico!

Da je imel pater Hartmann v tem oziru veliko lažje stališče, je samo po sebi umevno. Redovnik, sin sv. Franciška hoče s pomočjo glasbe

opisati življenje svojega redovnega ustanovitelja. Kot dobremu sinu mu kipi srce ljubezni do svojega očeta; ljubezni se pridruži hvaležnost in občudovanje svetnikovih popolnosti, posebno še njegove ljubezni do uboštva in svete priprostosti, v kateri je imenoval vse stvari svoje bratce in sestrice. Vse to tvori osebo svetnikovo tako občudovanja in ljubezni vredno, da se ni čuditi, da si jo izvoli umetnik-frančiškan za predmet, in da zastavi vse svoje moči v to, da ga vredno in spodobno obdela.

Kako je izvršil p. Hartmann dano si nalogo?

Besedilo mu je zložil redovni sobrat škof Jakob Aleksander Ghezzi, in sicer latinsko. Oratorij obstoji iz treh delov. Prvi del pripoveduje, kako da je ustanovil svoje tri rede (istituzione dei tre Ordini). „Rane sv. Frančiška“ (stimmate) je drugi del in tretji nam popisuje zadnje trenutke svetnikove in njegovo smrt (transito). Oglejmo si natančneje te tri dele.

Prvi del.

Frančišek ustanovi tri redove. Po precej dolgi predigri, ki naj nas vpelje v resno, sveto glasbo, nastopi moški zbor, ki pripoveduje, kako da je Frančišek s svojim zgledom pripeljal trume po potu uboštva do večnega bogastva. Tiho, resno se začena ta zbor, ki je zložen v duhu cerkvene glasbe. Na koncu pa se povzdigne v veličasten forte pri besedah :

„In svetla luč narodom bil (viva lucerna populis)“.

Ko odpoje moški zbor, nam začne pripovedovati Zgodovina (Storia) sopran, kako da je bil svetnik zamaknen. Tovariši se mu rogajo, češ, ali se misliš oženiti? Frančišek — tenor — jim odgovori, da se bo oženil; Zgodovina takoj pojasni, da je rekel to razsvitljen od Boga. Nevesta njegova je namreč red, ki ga ustanavlja v uboštvu. Takoj se nam pokažejo Frančiškani (frati minori, I. red), ki pojo pesem slavečo ustanovitelja, a tudi ženskemu spolu ustanovi svetnik enak red II. red, ko se mu izroči sv. Klar a — alt — v vodstvo. Lepo se sliši pesem, ki jo pojo redovnice. Namen svojega reda pripovedujejo z istim napevom, kakor v začetku moški zbor in manjši bratje.

Prišlo je še mnogo ljudi k Frančišku, proseč ga, naj tudi zanje ustanovi kak red. On jim odgovori: „Ostanite doma; ker za vas ustanovim red pokore“. Lukesij — bas — in njegova žena se mu ponudita in ga prosita vsprejema. Krasen zbor in velika fuga zaključita prvi del.

Drugi del.

Rane sv. Frančiška.

Skrivnostna idila nas pripravlja na izredno milost, ki jo je zadobil Frančišek.

Zgodovina pripoveduje: Ko je molil na gori, je videl Serafa, ki se mu je prikazal križan. Žalosti in veselja ves prevzet, mu reče svetnik:

„Naj se poveliča Kristus na mojem telesu bodisi v življenju bodisi v smrti. Saj je moje življenje Kristus in smrt mi je (dobiček) veselje.“

In prejel je petere rane. V lepem duetu (kánon) proslavljata alt in bas goro Alverno in hvalita Kristusa.

Tretji del.

Smrt.

Uvod je nekako mračen. Svetnik je na smrtni postelji. Svoje brate opominja, naj hvalijo Boga.

„Bog te sprimi, sestra smrt! Zapojte mi, bratje, pesem o bratcu solncu in o sestrici smrti!“

Bratje mu ustrezajo z resnim zborom. Ko odpojo, jih blagoslovi. Umirajoč začne peti psalm: *Voce mea ad dominum clamavi* (Glasno upijem k Gospodu). Dalje ne more. Bratje odpojo dve vrstici, in pri besedah:

„Pravični me pričakujejo“ umrje svetnik.

Fra Angelo — bas — zapoje:

„Francišek, reven in ponižen, gre v nebesa bogat: časte ga s krasnimi slavospevi.“

Prisrčen slavospev na svetnika konča oratorij.

„O presrečna duša, ki ji pridejo naproti nebes prebivavci pri smrti; angelov zbori se veselé, in slavljeni Trojica jo povabi rekoč:

Ostani pri nas na vekov veke!

To je vsebina oratorija. Glasba ima pretežno cerkven značaj, posebno pri zborih. Skladatelju se vidi, da je pridno in uspešno proučeval stare cerkvene skladbe. Nekajere pesmi bi se prav lahko pele v cerkvi, tako n. pr. trikrat se ponavljajoči zbor v prvem delu; pesem Fra Angela bi bil krasen samospev za bariton na praznik sv. Franciška pri gradualu. Kako lepo je izpeljan kánon *Crucis Christi mons Alvernae*. Človek meni da se izvaja delo kakega starega cerkvenega skladatelja.

A tudi v posvetni glasbi je večak naš pater, in v instrumentaciji. Skoro preposvetna je koračnica pred ustanovitvijo tretjega reda, in to radi tega, ker pride takoj za resnim petjem nun. Začetek spominja zelo na Kempterjevo mašo v D, dà, prvi takt je prav isti. Opravičiti sa da ta koračnica s tem, da je vabilo v tretji red, torej za ljudi, ki žive med svetom. Vmes med koračnico se glasi trobenta, ki znači glas frančiškov, vabeč ljudi k sebi.

Nekaj veličastnega in impozantnega je zbor in fuga koncem prvega dela: „Spomnili se bodo narodi in se spreobrnili k Gospodu“; ta klic se razlega navdušeno v raznih variacijah. Kakor bi gledal ljudi, ogromne množice svetnikov, ki jim je pomagala orjaška ustanovitev Frančiškova v nebesa, tako vre navdušen in hvaležen slavospev iz srca skladateljevega do svojega redovnega ustanovitelja. Pevci in instrumenti, vsi so primorani tu napeti vse sile da ustrezajo namenu skladateljevemu. Istotako je s končnim zborom tretjega dela. „Ostani pri nas,“ to se ponavlja tolikrat in na tako mnogovrstne načine, da se zdi, da se svetnik ne more nikakor ubraniti silni prošnji skladatelja-meniha, ki bi rad bil ves napolnjen z duhom svojega svetega očeta. (Seveda skladatelj ni najbrže hotel razumeti pesnika. Te besede govori sv. Trojica, a skladatelj hoče impozanten sklep in zato spremeni pomen besedi.)

Krasna je smrt svetnikova. Harfa in gosli v visokih ležah — kakor da bi videl dušo, ki leti in se vzdiguje v nebesa.

Prav dobro je izvršil p. Hartmann svoj namen. Proslavil je sv. Franciška s svojimi zmožnostimi kar najbolje. Besede je ovil s krasno glasbo; skozi celo delo ti plava pred očmi ljubezniva oseba sv. Franciška.

Gotovo je vzbudil v mnogih srcih ljubezen do svetnika in občudovanje cerkvene, prave cerkvene glasbe. To je po mojem mnenju zasluga skromnega od Boga s tako lepimi zmožnostmi obdarjenega redovnika. Kakor pridiguje p. Coloma s svojimi romani pri ljudeh, ki nečejo hoditi v cerkev, tako podučuje p. Hartmann po bleščečih koncertnih dvorinah omikance o svojem redu in jim kaže krasoto cerkvene glasbe. To so moderni apologetje krščanstva in svojih redov; to so pravi misijonarji, ki so zelo potrebni za današnje družbene razmere. Slava jim!

Ko sem bil pri glavni skušnji v soboto 15. februarja, sem zapustil dvorano s strahom, češ kaj bo v ponedeljek, če ne bo bolje šlo kakor danes? Videlo se je, da pevci niso navajeni dirigenta in da se niso posebno vglobili v duha, ki preveva skladbo. Tudi latinščina jim je delala ovire. A moj strah ni bil opravičen. Vse se je dobro izvršilo pri vseh treh predstavah 17., 19. in 24. feb. Mnogo so pripomogli k vspehu izvrstni solisti, člani dvorne opere. Najbolj je ugajal E. Schmedes (Francišek), najmanj M. Gutheil-Schoder (Zgodovina). Pevcev in pevk je bilo okoli 400. 19. febr. je počastil predstavo tudi cesar, kateremu je oratorij posvečen.

Kdaj bomo šli v Ljubljano poslušat sv. Franciška?

L. Arh.

Ali se še nahajajo pristno gregorijanske melodije?

(Dalje.)

Do dovoljne rešitve te uganke do danes še niso prišli; pravilna ponova nevmiranih melodij (brez črt) brez pomoči notiranih rokopisov se še ni posrečila. Glavna ovira je ravno ta, da ta znamenja ne zaznamujejo nikakoršnega gotovega tona, da se iz njih sicer razvidijo nekake oblike gibanja glasu, a da ne naznanjajo nikakoršnih intervalov. Tako se nahajamo vedno v temnem labirintu, v kateri se semtertje prikrade kak medel žark, pa nazadnje vendar ne najdemo izhoda.

Ukljub tem težavam so mislili, da so konečno vendar prišli na sled pristno gregorijanskim cerkvenim spevom, namreč v najstarejših rokopisih, v katerih so bile te melodije, bodisi z nevmami, bodisi z notami ali tudi z črkami zapisane; kajti leté so se vjemale, vsaj za oko in gledé gibanja, z nevmiranimi melodijami.

Poseben povod za daljno raziskavo nevm bilo je to, da je slavni opat Dom Prosper Guéranger Solesmeski po velikem trudu učinil, da se je na Francoskem zopet vpeljala rimska liturgija, za katero je bilo sevéda tudi treba starih rimskih liturgičnih spevov. Toda v tem oziru se veščaki niso mogli zediniti. Zato je Guéranger samostojno jel delati za svoj samostan ter ukazal Dom Pothier-u, kateri je l. 1859 vstopil v samostan in je bil spreten glasbenik, da se posveti proučevanju glasbene arheologije, da bi potem ž njim skup delal za prenovljenje pravilnega koralnega petja, ozir. prvotnih gregorijanskih melodij. Pothier je obiskal mnogo knjižnic, primerjal je najstarejše notirane rokopise in sploh delal po Guéranger-ovem načelu: „Kjer se razni rokopisi vjemajo, to naj se pripozna kot prvotna gregorijanska čitava.“

Nevmirane rokopise uporabljal je za nadaljne poprave. In tako je delal z največjo marljivostjo skoro 20 let, sad tega truda pa je bila leta 1883 tiskana knjiga „Liber Gradualis a S. Gregorio Magno olim ordinatus postea summorum Pontificum auctoritate recognitus ac plurimum auctus — cum notis musicis ad majorum tramites et codicum fidem figuratis ac restitutis in usum Congreg. Benedictinae Galliarum praesidis ejusdem jussu editus. — Tornaci-Nerviorum typis Societatis s. Joanis Ev. Desclée Lefebure et Soc. 1883.“ Odslej so smatrali za neovrgljivo resnico, da se v knjigi nahajajo zopet najdene pristne gregorijanske melodije; toda že deset let prej so se čuli na Francoskem in Nemškem nasprotni glasovi.¹

Nasprotja so se poostrila, ko je okoli l. 1870. Rim nameraval ustreči prošnjam in željam mnogih škofov, naj bi se zopet ponovila edinost v liturgičnih ali koralnih spevih. Sv. stolici se ni zdelo prikladno šele čakati novih preiskavanj, katera bi vendar med veščaki nikdar ne dala jednotnega uspeha; zato je postavila posebno komisijo, katera se je odločila, da se splošno vpelje že nahajajoča se in praktična t. j. za vse zборе primerna koralna knjiga. Sprejela se je namreč za daritev sv. maše (Graduale) takozvana *Medicaea*. Temu sklepu nasproti vzdigne se velikanski vihar od strani mnogih francoskih in nemških učenjakov in glasbenikov, kateri zahtevajo, da se vpeljejo stare melodije 10. in 11. stoletja kot delo sv. Gregorija Vel. za oficijelno petje. Kdo se ne spominja prizadevanj, ki jih je doslej imela — toda zaman — francoska stranka, da bi pripravila sv. stolico do tega, da zavrže „medicejo“ in sprejme njene koralne knjige. Da takim poskusom nekako v okom pride, ukazala je sv. stolica z brevejem dné 7. jul. 1894, da se avtentične koralne izdaje za naprej ne imenujejo več „cantus gregorianus, temveč „libri chorici ecclesiae.“

Opisavati borbe, ki so se bile v poslednjih 30 letih za „Cantus gregorianus“ in pri katerih ni bilo brez neprijetnih prizorov,² tu ni prostora. Toraj se takoj lotim odgovora na vprašanje: „Ali imamo še pristne speve sv. Gregorija I.?“ — Oni glasbeniki, kateri imajo melodije v starih rokopisih (z nevmami in notami) od 10. stoletja dalje (kolikor se med sabo vjemajo in sta jih v novejšem času dala natisniti Dom Pothier [Solesmes] in M. Hermesdorff [Trier]) za pristne gregorijanske melodije, se sklicujejo na naslednje razloge:

1. na nepretrgano tradicijo a) imena in pripoznanja, b) načina popevanja. — Kar se tiče prve točke, dokazuje P. Germain Morin O. S. B. (Maredsous),³ da omenja že Egbert, škof Yorški (732–66) o nekem antifonarju in misalu sv. Gregorija I., kateri je bil, kakor vemo nekatere menihe na Angleško kot misijonarje poslal. Papeža Hadriana I. (772–95) imenujejo skladatelja verzov „Gregorius praesul“, ki so se po njegovem ukazu peli vsako leto pred introitom prve adventne nedelje. Prav tako so Amalarij Meški, Agobard Lionski, Valafriid Strabo, vsi iz 9. stoletja, priče,

¹) *Méodies grégoriennes*. Par Dom Joseph Pothier. Tournay 1880. Préface pag. 3.

²) Kogar stvar zanima, beri „Die Choralausgabe der hl. Riten-Congregation (Editio Medicaea), ihre Geschichte usw. spisal J. N. Ahle. 1895 Regensburg, Pustet.“

³) „Les véritables origines du chant grégorien.“ Par D. Germain Morin. Extrait de la *Révue benedictine de Maredsous* (Belgija) 1890.

da so že takrat sploh liturgične speve priprisovali papežu Gregoriju. V istem stoletju (okoli 872) piše dijakon Janez, zgodopisec tega papeža, da se je še takrat nahajal avtentični antifonar Gregorijov, njegova počivalnica i. dr.

Kar se tiče druge točke, tradicije napevov, trdili so, da so se melodije skozi stoletja nepokvarjene razplodovale po ustnem izročilu, dokler se ni posrečilo, je določiti z nevmami ali notami na črtah, češ, da je bil spomin tadajšnih pevcev še toliko močan, da so mogli vso vsebino antifonarja ohraniti ter drugim izročiti. Vrh tega so bile nevmе, četudi nepopolna pisava za note, nekaka podpora spomina; samostanski zbori so bili sestavljeni iz starih in mladih menihov, mladi so se učili napevov od starih, tolikrat slišane melodije pa so se spominu globoko vtisnile; tudi višji pastirji so skrbno gledali nato, da so se napevi čisti ohranili.¹

2. Sklicevali so se tudi na ambrozijanske napeve, kateri kažejo skoro isti način skladanja, kakor gregorijanski. Zato pravijo, da tem gotovejše z nevmami in notami zapisane melodije pripadajo sv. Gregoriju I. ter da ambrozijansko petje in nič drugega, kakor staro latinsko cerkveno petje, ki je bilo v navadi pred sv. Gregorijem.² (Dalje prih.)

Dopisi.

Ljubljana. Poročilo o odborovi seji „Cecilijinega društva“ dné 16. marčija 1902. — Navzočni: Predsednik, tajnik, Ferjancič, prof. Förster, prof. Grbič, p. A. Hribar, dr. Lampé, p. H. Sattner.

1. Predsednik naznani, da je društvu v svoji oporoki zapustil † č. g. Francíšek Korman, župnik na Koroškem 20 K. Poslal pa je tudi dolgotrajni prijatelj društva č. g. J. Zupančič iz Litije 10 K z namenom, da bodi ta dar za en list „srebrnega venca“ povodom jubileja društvenega glasila.

2. Daljši razgovor se je vnel o vprašanju: Kdaj in kako se praznuj petindvajsetletnica „Cecilijinega društva“? — Gledé na čas so se odborniki zedinili za to, da bodi dotična slavnost v jeseni proti koncu meseca oktobra ali pa začetkom novembra. Program naj bi obsegal: Pontifikalno mašo v stolnici, slovesni „Requiem“ pri Sv. Jakobu za umrle društvenike. Priredi naj se slavnostna seja v škofijski dvorani in še posebe društveno zborovanje. V načrtu je tudi koncert na orglah, ki se ima izvršiti pri oo. Franciskanah, ki bodo do takrat prenovili in razširili svoje orgle. Na slavnost se bodo povabila tudi sosednja „Cecilijina društva“. V trajni spomin petindvajsetletnice našega društva naj se objavi „Spominska knjižica“, katero naj sestavi in priredi za tisk društveni tajnik, preč. g. kanonik dr. Karlin.

Ajdovec pri Žužemberku. Plevel se sam zaseje, pa se kaj težko spravi z njive. Tako je bilo tudi pri nas s petjem in orgljanjem prejšnje čase, šele pred kakimi šestimi leti se je jelo obračati na boljše. Naročil je organistu g. župnik naj se poje pri slovesnih mašah strogo liturgično, in tedajni organist je dosegel, dasi samouk toliko, da so se naučile pevke Hladnikovo mašo „In hon. S. Rosarii“ in par njegovih „Tantum ergo“. Seveda je bil začetek težak in organistu se je očitalo in predbacivalo, da vpeljuje novotarije, češ, da je župnik nejevoljen, ker mora toliko časa čakati pred altarjem, dasi mu je isti tako naročil. — Ljudstvo ni moglo dolgo pozabiti onih blaženih časov, ko so se rabili za preludije in intermezzo odlomki kake koračnice ali pa poskočnice. Zdaj smo na boljsem, ko tudi ljudje vedno bolj uvidevajo lepoto in krasoto pravega cerkvenega petja in smemo lahko s ponosom reči, da smo za naš kraj dosti storili. Pojemo sedaj pri slovesnih mašah Schweitzerjevo Kind-Jesu-Messe op. 26, katero smo se naučili lani za novo mašo veleč. g. Fr. Vidmarja in katero

¹) „Cäcilia“. Organ f. kathol. Kirchenmusik. Izdajal Mih. Hermesdorff 1875—78.

²) „Les véritables origines“ etc. pag. 13.

smo s pomočjo č. g. bogoslovcev v splošno zadovoljnost proizvajali. Kyrie, Gloria smo peli Kempterjevo op. 9., „Te Deum“ pa Schöpfov; kaj pa da tudi „Novi mašnik bod' pozdravljen“, katera je postala nekako že narodna melodija in brez katere ne mine skoraj nobena nova maša. „Tantum ergo“ Riharjev za moški zbor. „O salutaris Hostia“ zložil Fr. Kimovec (C. Glasb. l. 1901). Introitus in communio smo recitirali, graduale pa peli (A. Foerster). Tudi pri novi maši Fr. Grivea in pri zlati maši njegovega strica, smo peli strogo liturgično.

Pri črnih mašah se poje maša od P. Angelik Hribarja, (d-mol op. 5 in a-mol); navadne nedelje pojemo razne maše in druge pesmi iz Cecilije, Pogačnikove, Hladnikove, Vavkenove, Foersterjeve, Ablingerjeve in dr. Kadar je maša z blagoslovom in če je slovesno, končamo vselej z „Laudate Dominum omnes gentes“; ako pa ni bila slovesna, končamo s slovenskim slavošpevom „Hvalite Gospoda vsi narodi!“ iz Cecilije.

Slovesnost presvetemu Srcu na čast se vrši pri nas vsako prvo nedeljo v mesecu popoldne s tem, da je eno uro izpostavljeno presv. R. T. Tu pojemo koralno, predno se iz postavi: O solutaris Hostia, pri blagoslovu pa Tantum ergo in Genitori, po rimskem obredu.

Ivan Cvek.

Razne reči.

— „Občno Cecilijino društvo“ je zadela bridka izguba. Umrli je namreč v Gradcu dne 9. feb. t. l. preč. gospod prelat Alojzij Karlon, stolni prošt i. dr., kateri se je s peresom in živo besedo mnogo trudil za vpeljavo in razširjanje Cecil. društva po Avstriji in zlasti v sekovski škofiji. Bolehal je dolgo časa in umrl, previden s sv. zakramenti, star 68 let. Truplo njegovo se je prepeljalo vsled želje rajnega v sekovki samostan, kjer počiva v rakvi poleg svojega brata mons. Janeza, dobro znanega urednika „Grazer Volksblatta.“ R. L. P.

— Odboru Cecil. društva za sekovsko škofijo v Gradcu je pretila letos velika nevarnost za obstanek vsled smrti ustanovnika in mnogoletnega predsednika, prelata Al. Karlona, vsled odstopa njegovega društvenega namestnika g. župnika Leop. Hofbauerja ter vsled boleznih sedanjega načelnika, g. J. Bibl-a. Knezoškofijstvo je torej izrednim potom društveno vodstvo izročilo prof. dr. J. Weiss-u do prihodnega občnega zbora. Od treh župnijskih Cec. društev, ki jih je pred malo leti ustanovilo glavno škofijsko društvo, razdružile sta se dve; tretje, v Bruck n. M. le še životari. Škofijsko društvo zato ne misli več drugod ustanovljati župnijskih društev.

— Dunajski časniki poročajo, da se je dne 25. t. m. ondi v župniški cerkvi „Am Hof“ izvajala Jakob Gallus-ova maša, ki jo je priredil g. dr. Jos. Mantuani. Morda kaj več izvemo o tej maši, kakšna da je.

— Glasbeno društvo „Hlahol“ je obhajalo dne 16. feb. t. l. svojo štiridesetletnico. Društvo ima kot prvi organ za razširjanje češke glasbe veliko zasluge za razvoj in razglašanje narodne glasbe. Njemu se ima večina čeških glasbenih velikanov, kakor Dvořak, Smetana zahvaliti za svoje slavje. J. L. Lukes, Ferd. Heller in K. Bendl bili so prvi njegovi dirigentje.

— „Mladinski glasi“ (uglasbil P. Angelik Hribar. Ponatis iz „Angeljčka“) je naslov dvema ličnima zvezkoma, ni sta namenjena, kakor že ime kaže, mladini, zlasti šolski, za katero ju je vis. c. k. ministerstvo za uk in bogočastje potrdilo in priporočilo. Prvi zvezek obsega 30 dvoglasnih napevov „Mladinskih pesmi Jos. Stritarja“ s podobami, kakor jih je izdala „Družba sv. Mohorja“. — Stane 24 helerjev. Drugi zvezek (47 strani) obsega svetne in cerkvene pesmi za 4 glasove. Stane 40 hel. — Kakovost skladanja preč. P. Angelika je gg. bravcem dovolj znana; naravna, otroška, pobožna je; tu le rečemo, da si je g. skladatelj zvest in dosleden ostal. Priporočamo pa to šolsko pesmarico tudi radi njene namena: dobiček namreč pride v prid „Pripravniskemu domu“ v Ljubljani.

— Vredništvo „C. Gl-a“ želi čč. gg. bravcem vesele velihonočne praznike ter prosi naj bi ne pozabili na-nj; saj noben čas cerk. leta ne daje toliko gradiva za cerkv. glasbene dopise, kot velikonočni.

Današnjemu listu je pridana 3. številni prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.